

(Original Article)

**The Effects of The Readiness of Nursing Practice in Adult Nursing Practicum 1 on
Knowledge and Confident in Nursing Practice among
Air Force Student Nurses, Academic year 2018**

Jirapinya Khamrath Ph.D., R.N, Bangorn Ritudom R.N., M.S. (Nursing)

The Royal Thai Air Force Nursing College, RTAF.

Correspondence to : Jira_19@windowslive.com

Objective : To examine the effects of the readiness of nursing practice in Adult nursing practicum 1 on knowledge and confident in nursing practice among Air Force Student Nurses, Academic year 2018.

Material and Methods : This research was quasi-experiment research design by using one group pre-test and post-test design. Pre-test related to knowledge and confident in nursing practice was done and post-test after participated in the readiness of nursing practice in Adult nursing practicum 1. Samples were 55 Air Force Student Nurses. The research instruments consisted of the knowledge testing and confident in nursing practice questionnaires. Reliability of Knowledge testing was calculated by KR-20 was 0.57 and reliability of confident in nursing practice questionnaires was calculated by Cronbach's alpha coefficients was 0.94. Data were analyzed by descriptive statistic and paired t-test.

Results : The results revealed that the average score of knowledge and confident in nursing practice of Air Force Student Nurses after participated in the readiness of nursing practice in Adult nursing practicum 1 were statistically significantly higher than those before participation ($t = 15.69, p < 0.05$ and $t = 9.98, p < 0.05$, respectively).

Conclusion : This study suggested that the readiness of nursing practice in Adult nursing practicum help nursing students improve the knowledge and be confident in nursing practice.

Keywords : *Readiness of nursing practice, Adult nursing practicum, Knowledge, Confident in nursing practice*
Royal Thai Air Force Medical Gazette, Vol. 65 No. 3 September - December 2019

(นิพนธ์ต้นฉบับ)

**ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ต่อความรู้และ
ความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ
ปีการศึกษา 2561**

จิราภิญญา คำรัตน์ พย.ด, บังอร ฤทธิ์อุดม วท.ม. (พยาบาล)

วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ต่อความรู้และความมั่นใจ ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ ปีการศึกษา 2561

วิธีการวิจัย : การวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศที่ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 55 คน โดยทำการวัดความรู้และความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดความรู้ และแบบประเมินความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้โดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR-20) มีค่าเท่ากับ 0.57 แบบประเมินความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และทดสอบด้วยสถิติค่าที (paired t-test)

ผลการวิจัย : หลังได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้และความ มั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล สูงกว่าก่อนได้รับการเตรียมความพร้อมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 15.69, p < 0.05$ และ $t = 9.98, p < 0.05$ ตามลำดับ)

สรุป : จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความพร้อมด้านความรู้และเกิดความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้น

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อม, ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่, ความรู้, ความมั่นใจ

บทนำ

การผลิตบุคลากรทางการพยาบาลนั้นเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีการดำเนินการอย่างเป็น ระบบเพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถและมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพเป็นไปตามความต้องการ โดยสถาบัน การศึกษาพยาบาลจะต้องจัดการการเรียนการสอนให้บัณฑิต พยาบาลมีสมรรถนะหลากหลายด้านเพื่อสามารถตอบสนอง ความต้องการของสังคมโดยทั่วไปและเป็นไปตามสมรรถนะหลักของสภาการพยาบาล⁽¹⁾ เพื่อให้ได้บุคลากรทางการพยาบาลที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพตามที่ต้องการ การจัด การเรียนการสอนในสาขาการพยาบาลศาสตร์จึงจำเป็นต้องมี ทั้งการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน⁽²⁾

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้การดูแลและปฏิบัติกับชีวิตมนุษย์ จะเกิดความผิดพลาดไม่ได้เพราะอาจเกิดอันตรายต่อชีวิตของผู้ป่วยได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาทักษะการฝึกปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง⁽³⁾ ดังนั้นการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ภาคปฏิบัติ ทั้งในห้องสัทิตทางการพยาบาล หอผู้ป่วยและในชุมชน จะทำให้นักเรียนพยาบาลได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและฝึกทักษะ ทางการพยาบาล สามารถฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจ ความเป็นมนุษย์ ปฏักฝังคุณธรรม จริยธรรมทางการพยาบาล ซึ่งเป็นรากฐานการเป็นพยาบาลที่ดี มีเมตตา ประกอบไปด้วย ความรู้และคุณธรรม ส่งเสริมความเชี่ยวชาญเพื่อสำเร็จเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพต่อไป⁽⁴⁾

วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหาร-อากาศ เป็นสถาบันการศึกษาที่กองทัพอากาศได้จัดตั้งขึ้นเพื่อ ผลิตบุคลากรทางการพยาบาล เพื่อให้บริการสุขภาพแก่ ข้าราชการ ครอบครัวของข้าราชการกองทัพอากาศ และ ประชาชนทั่วไป⁽⁵⁾ ซึ่งได้จัดให้มีการเรียนการสอนในหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 เป็น หลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TOF) โดยกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่ถึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์และมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะปัญญา 4) ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ⁽⁶⁾ ซึ่งทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของวิชาชีพพยาบาล

ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ กองการศึกษา วิทยาลัย พยาบาลทหารอากาศ ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอน ใน รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ให้แก่นักเรียนพยาบาล ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 เนื้อหาวิชาจะเน้น ปฏิบัติการ พยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลเพื่อการดูแล ผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับการเจริญเติบโตผิดปกติ ของเซลล์ ปัญหาด้าน อายุรกรรม-ศัลยกรรมของระบบทางเดินอาหาร ทางเดินปัสสาวะ อวัยวะสืบพันธุ์ชาย ต่อมไร้ท่อ การรับรู้ การเคลื่อนไหว ในภาวะ เฉียบพลัน วิกฤตและเรื้อรัง ครอบคลุมระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยจะแบ่งการ ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนพยาบาล ได้ฝึกปฏิบัติ ในหอผู้ป่วย ออร์โธปิดิกส์หอผู้ป่วยศัลยกรรม หอผู้ป่วยอายุรกรรม หอผู้ป่วยจักษุกรรม หอผู้ป่วย หู คอ จมูก และห้องผ่าตัด⁽⁷⁾ เนื่องจากการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ถือเป็นการเริ่มต้น ของวิชาภาคปฏิบัติในการนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการดูแล ผู้รับบริการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้รับบริการ การเตรียมความพร้อมทั้งด้านความรู้และทักษะทางการพยาบาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนพยาบาลแต่จากการ ประเมินการจัดการเรียนการสอนในปีที่ผ่านมาพบว่านักเรียน พยาบาลยัง ขาดทักษะและขาดความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการ พยาบาลในแต่ละแหล่งฝึก

การจัดการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติที่มี ประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติ การเตรียมความพร้อมจึง เป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนการสอน⁽⁸⁾ จากการศึกษา ข้อมูลที่ผ่านมาพบว่าในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ยังไม่เคยมีการศึกษาถึงผลของการจัดกิจกรรมเตรียมพร้อม ก่อนการฝึกปฏิบัติว่ามีผลต่อความรู้และความ มั่นใจในการ ปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศหรือไม่ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลของการเตรียมความ พร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ต่อความรู้และ ความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาล ทหารอากาศ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติอันจะเกิด ประโยชน์กับนักเรียน พยาบาลและผู้รับบริการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

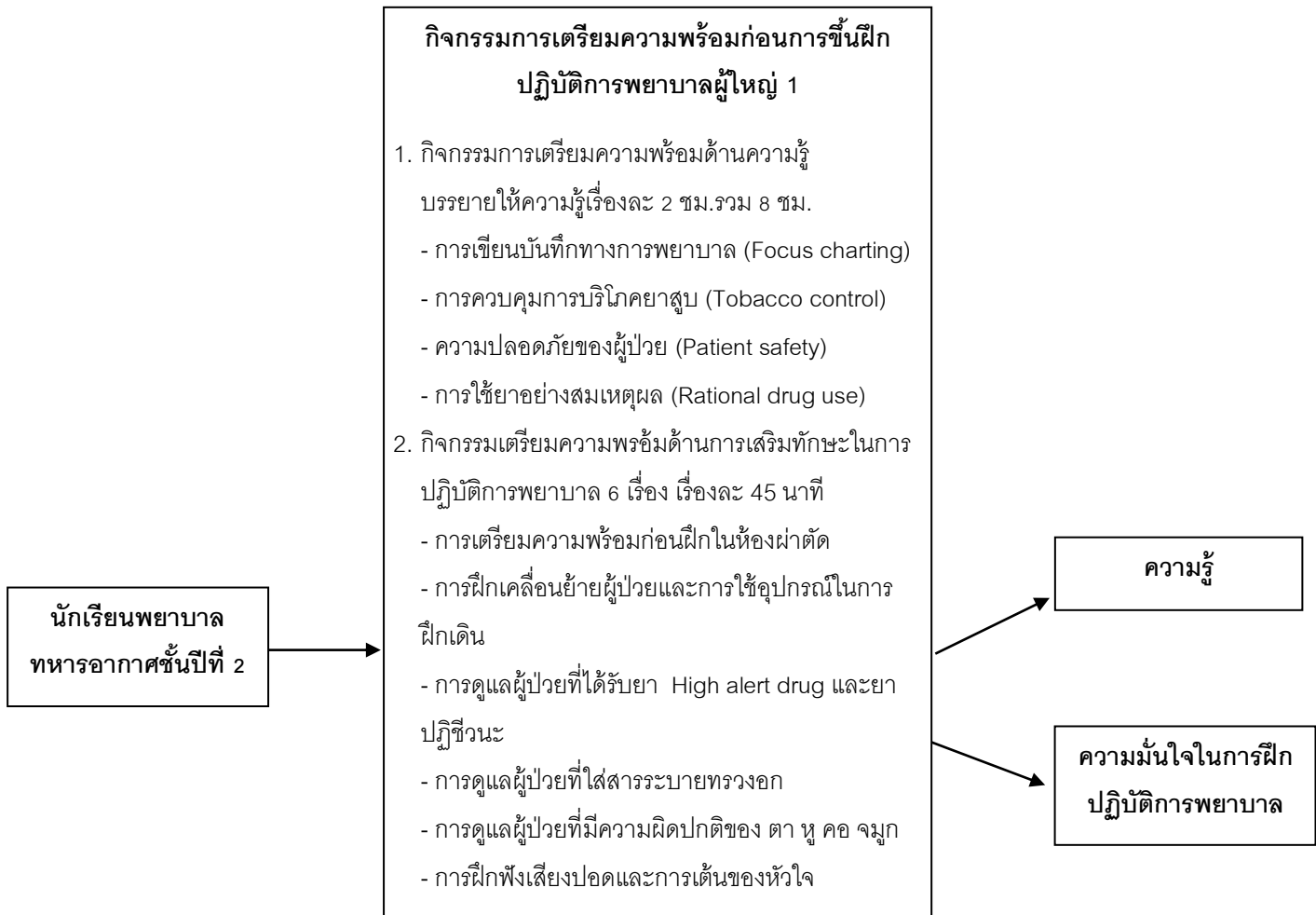
1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการพยาบาล ผู้ใหญ่ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลัง การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความมั่นใจในการปฏิบัติการ พยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อนและ หลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่ของ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 หลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 สูงกว่า ก่อนได้รับการเตรียมความพร้อม
2. ความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลของ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 หลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 เพิ่มสูงขึ้นกว่า ก่อนได้รับการเตรียมความพร้อม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 เป็นการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อให้ นักเรียนมีความรู้และความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติ การพยาบาล สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experiment research) เพื่อศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ต่อความรู้และความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ระหว่าง 2-17 มกราคม 2561

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 55 คน ที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 รายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

คณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการพยาบาลสำหรับนักเรียนพยาบาล ได้รูปแบบของกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ได้แก่การเขียนบันทึกทางการพยาบาล (Focus charting), การควบคุมการบริโภคยาสูบ (Tobacco control), ความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient safety), การใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational drug use)

2. กิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการเสริมทักษะ ในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อน ผีในท้อง ผ่าตัด การฝึกเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและการใช้อุปกรณ์ ในการฝึกเดิน การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยา High alert drug และยาปฏิชีวนะการดูแลผู้ป่วยที่ใส่สายระบายทรวงอก การดูแลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของ ตา หู คอ จมูก และการฝึก ฟังเสียงปอดและการเต้นของหัวใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม จำนวน 3 ข้อ

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ ศัลยกรรม อายุรกรรม โรคเกี่ยวกับความผิดปกติของตา หู คอ จมูก และการพยาบาลในห้องผ่าตัด จำนวน 35 ข้อ ลักษณะ คำตอบเป็นตัวเลือก 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบคำถามแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ ซึ่งตรงกับความรู้ ของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนนต่ำกว่า 12 คะแนนหมายถึง ความรู้อยู่ใน ระดับต่ำ

คะแนน 12-22 คะแนน หมายถึง ความรู้อยู่ใน ระดับปานกลาง

คะแนนมากกว่า 22 คะแนนหมายถึง ความรู้อยู่ใน ระดับดี

3. แบบประเมินความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการ พยาบาล จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่าตามแบบ ของลิเคิร์ท (Likert's scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มั่นใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนนต่ำกว่า 28 คะแนน หมายถึง ความมั่นใจ อยู่ในระดับต่ำ

คะแนน 28-44 คะแนนหมายถึง ความมั่นใจอยู่ใน ระดับปานกลาง

คะแนนมากกว่า 44 คะแนนหมายถึง ความมั่นใจอยู่ใน ระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยเครื่องมือทั้งหมด ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สำนวนภาษา รูปแบบและ ความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง ของเครื่องมือ (Reliability) โดยผู้วิจัย ได้นำเครื่องมือไปใช้ทดลองกับกลุ่มนักเรียนพยาบาลที่มีความ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดความรู้โดยใช้สูตรครูดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR-20) มีค่าเท่ากับ 0.57 สำหรับแบบ ประเมิน ความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.94

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการชี้แจงวิธีและขั้นตอนการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง ระบุว่า ข้อมูลที่ได้จะถูก เก็บเป็นความลับ ไม่สามารถระบุถึงตัวบุคคล ได้ และจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น นอกจากนี้การเข้า ร่วมวิจัยขึ้นอยู่กับความสมัครใจ สามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ กับการเรียนการสอนและการประเมิน ผลของวิชาแต่อย่างใด ภายหลังชี้แจงให้ นักเรียนพยาบาล เห็นยินยอมเข้าร่วมวิจัย (Informed consent)

คณะผู้วิจัยดำเนินการ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. คณะผู้วิจัย ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการพยาบาลสำหรับ นักเรียนพยาบาล ได้รูปแบบของกิจกรรม 2 รูปแบบ ได้แก่

- กิจกรรมการเตรียมความพร้อม ด้านความรู้ ประกอบด้วย การเขียนบันทึกทางการพยาบาล (Focus charting), การควบคุมการบริโภคยาสูบ (Tobacco control), ความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient safety), การใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational drug use)

- กิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการเสริมทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกในห้องผ่าตัด การฝึกเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและ การใช้อุปกรณ์ในการฝึกเดิน การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยา High alert drug และยาปฏิชีวนะ การดูแลผู้ป่วยที่ใส่สารระบาย ทรวงอก การดูแลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของ ตา หู คอ จมูก และการฝึกฟังเสียงปอดและการเต้นของหัวใจ

2. จัดเตรียมสถานที่ ได้แก่ ห้องเรียน นพอ.ชั้นปีที่ 2 สำหรับการบรรยายให้ความรู้และห้องสัณนิบาตทางการพยาบาล สำหรับกิจกรรมเสริมทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล และห้อง meeting room ในผ่าตัด สำหรับเตรียมความพร้อมเรื่องการ ล้างมือแบบปราศจากเชื้อ การสวมเสื้อกาวน์ ถุงมือ ผ้าปิดจมูก สำหรับการเตรียมเข้าช่วยแพทย์ในการผ่าตัด

3. ดำเนินการนัดหมายและเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขั้นตอนการทดลองและกระบวนการเก็บข้อมูลและชี้แจงการ พิจารณาสีสิทธิ์ของผู้ร่วมในการวิจัยในการถอนตัวจากการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อคะแนนวิชาปฏิบัติการพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 รวมทั้งชี้แจงว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและ นำเสนอเป็นภาพรวม เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมใน การวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นใบยินยอมเข้าร่วม

การวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการทดลอง

1. คณะผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้ ให้กลุ่ม ตัวอย่างตอบแบบสอบถามสำหรับแบบประเมินความมั่นใจ ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าไปตอบ แบบสอบถามในระบบ E-learning ของวิทยาลัยพยาบาล ทหารอากาศ ใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที โดยให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อม

2. คณะผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อม ด้านความรู้ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มจากการรับฟังการ บรรยาย เรื่อง การเขียนบันทึกทางการพยาบาล (Focus charting), การควบคุมการบริโภคยาสูบ (Tobacco control), ความ ปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient safety), การใช้ยาอย่าง สมเหตุผล (Rational drug use)

3. แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 9-10 คน ทำกิจกรรมในแต่ละฐาน ได้แก่ ฐานห้องผ่าตัด ฐานคัดกรอง ฐานอายุรกรรม ฐานออร์โทปิดิกส์ ฐานฟิสิกส์ จำลองเสียงหายใจและเสียงหัวใจ ฐานตา หู คอ จมูก ใช้เวลา ฐานละ 45 นาที เข้าฐานละ 1 ครั้ง รวมระยะเวลา 6 ชม. (เปลี่ยนฐาน 15 นาที)

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล

หลังดำเนินการทดลอง คณะผู้วิจัยแจกแบบวัด ความรู้ให้กลุ่มตัวอย่างสำหรับแบบประเมินความมั่นใจในการ ฝึกปฏิบัติการพยาบาลให้กลุ่มตัวอย่างเข้าไปตอบแบบสอบถามในระบบ E-learning ของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ภายหลัง สิ้นสุดกิจกรรมการเตรียมความพร้อม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป คะแนนความรู้และ ความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล จากค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้ และความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ก่อนและหลังการ เตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 โดยใช้สถิติ Paired t-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 89.09 เพศชาย ร้อยละ 10.91 อายุระหว่าง 19-21 ปี ระดับ ผลการ เรียนเฉลี่ย สะสมอยู่ระหว่าง 2.35-3.68

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับความรู้และความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล (n=55)

ตัวแปร	ก่อนเตรียมความพร้อม		หลังเตรียมความพร้อม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้				
ต่ำ(คะแนนต่ำกว่า 12)	-	-	-	-
ปานกลาง(คะแนน 12-22)	53	96.4	8	14.5
ดี (คะแนนมากกว่า 22)	2	3.6	47	85.5
ความมั่นใจ				
ต่ำ(คะแนนต่ำกว่า 28)	3	5.5	-	-
ปานกลาง (คะแนน 28-44)	25	45.5	3	5.5
สูง(คะแนนมากกว่า 44)	27	49.1	52	94.5

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการ พยาบาลผู้ใหญ่ก่อนการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ การพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 94.6 หลังการเตรียม ความพร้อมกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการ พยาบาลผู้ใหญ่อยู่ในระดับดี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 ความมั่นใจในการฝึก ปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลัง การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับสูง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 94.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลัง การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

คะแนนความรู้	ค่าเฉลี่ย	df	t	p-value
	(X)			
ก่อนการเตรียมความพร้อม	18.22	54	15.69	<0.05
หลังการเตรียมความพร้อม	23.96			

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับการ พยาบาลผู้ใหญ่ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อนการเตรียม ความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.22 และหลังการเตรียม ความพร้อมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.96 เมื่อเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังการเตรียมความพร้อม สูงกว่า ก่อนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 15.69$, $p < 0.05$)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อน และหลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

คะแนนความมั่นใจ	ค่าเฉลี่ย			
	(X)	df	t	p-value
ก่อนการเตรียมความพร้อม	43.82	54	9.98	<0.05
หลังการเตรียมความพร้อม	53.80			

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนความมั่นใจในการฝึก ปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อนการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.82 และหลังการเตรียมความพร้อมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.80 เมื่อเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นใจหลังการเตรียมความพร้อมมากกว่าก่อนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 9.98, p < 0.05$)

อภิปรายผล

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่และความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ก่อนและ หลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จากผลการวิจัย พบว่า

1. คะแนนความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่ หลังการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 15.69, p < 0.05$) การเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 จะใช้ระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ กิจกรรมประกอบ ด้วยกิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ เช่น การเขียนบันทึกทางการพยาบาล (Focus charting), การควบคุมการบริโภคยาสูบ, ความปลอดภัยของผู้ป่วย, การใช้ยาอย่างสมเหตุผล และกิจกรรมเตรียมความพร้อม ด้านการเสริมทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกในห้องผ่าตัด การฝึกเคลื่อนย้ายผู้ป่วย และการใช้อุปกรณ์ในการฝึกเดิน การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยา High alert drug และยาปฏิชีวนะการดูแลผู้ป่วยที่ใส่สาร ระบายทรวงอก การดูแลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของ ตา หู คอ จมูก และการฝึกฟังเสียงปอดและการเต้นของหัวใจ เป็น กิจกรรมที่จัดให้เหมาะสมกับแหล่งฝึก โดยในการฝึกปฏิบัติ การพยาบาลผู้ใหญ่ 1 นักเรียนพยาบาลทหารอากาศจะได้ขึ้น ฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม ออร์โธปิดิกส์ หอผู้ป่วยจักษุกรรม หอผู้ป่วย หู คอ จมูก และห้องผ่าตัดของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์-ทหารอากาศ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ทำให้ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศชั้นปีที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่มากขึ้น สอดคล้องกับการ ศึกษาของ นางนัท รุ่งเนย และ จันทร์จิรา สีสว่าง⁽²⁾ ที่ได้ทำการ ศึกษาผลของการส่งเสริมการพัฒนาดตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติต่อความรู้และทักษะการปฏิบัติการ พยาบาลในหอผู้ป่วยหนักของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งพบว่า หลังได้รับการส่งเสริมการพัฒนาดตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าคะแนนเฉลี่ย การประเมินตนเองด้านความรู้สูงกว่าก่อน ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาดตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของศรินทร์น์ วัฒนธรรณ์ และ นันทิยา แสงทรงฤทธิ์⁽³⁾ ที่ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรม เสริมทักษะต่อความรู้และความมั่นใจของนักศึกษาพยาบาล สภาาชาดไทย ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลสภาาชาดไทย ในการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 พบว่าคะแนนความรู้ในการปฏิบัติการ พยาบาลของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังร่วมกิจกรรม เสริมทักษะการปฏิบัติการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมทักษะ

2. ความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลหลัง การเตรียมพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ของกลุ่ม ตัวอย่างมากกว่าก่อนได้รับการเตรียมความพร้อม อย่างมีนัยสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 9.98, p < 0.05$) จากผลการ วิจัยสะท้อนให้เห็นว่า เตรียมพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการ พยาบาลผู้ใหญ่ 1 ส่งผลให้นักเรียนพยาบาลมีความมั่นใจใน การฝึกปฏิบัติการพยาบาลเพิ่มมากขึ้นจากกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่มีทั้งการเตรียม ความพร้อมด้านความรู้และทักษะปฏิบัติการพยาบาลที่ เหมาะสมกับแต่ละแหล่งฝึกที่นักเรียนพยาบาลทหารอากาศ จะได้ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล ผู้ใหญ่ 1 อีกทั้งค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพยาบาล ผู้ใหญ่ของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ อยู่ในระดับดี ส่งผล ให้นักเรียนพยาบาลมีความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม⁽¹⁰⁾ ที่กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ความจำ และความคิด (Cognitive Domain) จะทำให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ความเข้าใจใน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น การที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกนึก คิด ค่านิยม และได้มีการนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จนเกิด ความชำนาญมากขึ้น (Psychomotor Domain) ดังนั้นเมื่อ นักเรียน พยาบาลทหารอากาศเข้าร่วมกิจกรรมการเตรียม ความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จะเกิดการเรียนรู้และสามารถ นำความรู้ที่ได้จากการเตรียม ความพร้อมมาประยุกต์ใช้ได้ทำให้นักเรียนพยาบาล ทหารอากาศเกิดความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการ พยาบาล เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้ที่พบว่าความ มั่นใจของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัย พยาบาลสภากาชาดไทย ในการขึ้นฝึกปฏิบัติการ พยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรม เสริมทักษะการปฏิบัติการพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การศึกษาของ อภิสร่า จังพานิช และ อรชร ศรีไทร ล้วน⁽¹¹⁾ ที่ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้วิธีทัศนแบบแผนการดูแลผู้ป่วยประจำวันต่อ ความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ของ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราชู ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจ ในการ ปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล หลังใช้วิธีทัศนแบบแผนการดูแลผู้ป่วยประจำวัน สูงกว่าก่อน ใช้วิธีทัศนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้รับผิดชอบวิชาและอาจารย์นิเทศการฝึกปฏิบัติ ควรมีการวางแผนร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการ เรียนการสอน ภาคปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้นักเรียนพยาบาล ได้มีการทบทวนความรู้และทักษะปฏิบัติการก่อนการฝึกปฏิบัติการ บนหอผู้ป่วย
2. ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเตรียม ความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลให้มากขึ้น โดย กิจกรรมเตรียม ความพร้อมด้านความรู้และกิจกรรมเตรียม ความพร้อมด้านทักษะทางการพยาบาลซึ่งอาจจะจัดกิจกรรม เสริมทักษะ เช่น การฝึก เคลื่อนย้ายผู้ป่วยและการใช้อุปกรณ์ ในการฝึกเดิน การดูแลผู้ป่วยที่ใส่สารระบายทรวงอกไว้ในห้องสาธิตทางการพยาบาล เพื่อให้ นักเรียนพยาบาลได้มี โอกาสทบทวนความรู้และทักษะด้วยตนเอง เพื่อให้เกิด ความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาค ปฏิบัติต่อไป
2. ควรศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมก่อนการ ขึ้นฝึกปฏิบัติต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความวิตกกังวลของ นักเรียนในการ ฝึกปฏิบัติการพยาบาล หรือทักษะปฏิบัติการ พยาบาล
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเตรียม ความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในหลายรูปแบบ เช่น การสอน โดยใช้สถานการณ์จำลอง หรือการใช้สื่อวีดิทัศน์

เอกสารอ้างอิง

1. Thailand Nursing and Midwifery Council. Guideline for nursing and midwifery educational institution accreditation. Nonthaburi: Jutthong; 2013.
2. นงนัท รุ่งเนย, จันทรีจิรา ลีสว่าง. ผลของการส่งเสริมการพัฒนาดตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติต่อความรู้และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยหนักของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า 2016;27(2):29-38.
3. วิภาดา คุณาวิกติกุล. การเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ ในยุคศตวรรษที่ 21. พยาบาลสาร 2558;42(2):152-6.
4. จินตนา ไพบูลย์ธนาพันธ์. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2, เรื่องความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครทุ่งเพ. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ 2556;29(2):95-102.
5. Education Department, Royal Thai Air Force Nursing College. Self-Assessment Report for Internal Quality Assurances, academic year 2014.
6. Bureau of Higher Education Standards and Evaluation, Office of the Higher Education Commission. Higher education standards and related standards. 6th ed. Bangkok: Parbpim Printing; 2010.
7. วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ. มคอ. 4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ, 2555.
8. Janton S, Bunlikitkul T. Readiness to practice in the fundamentals of nursing practicum Among nursing students at The Thai Red Cross College of Nursing. Thai Red Cross Nursing Journal 2012;5(1):32-45.
9. ศรีรัตน์ วัฒนธรรณท์, นันทิยา แสงทรงฤทธิ์. ผลของกิจกรรมเสริมทักษะต่อความรู้และความมั่นใจของนักศึกษาพยาบาลในการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2. วารสารพยาบาลทหารบก 2017;18(1):157-66.
10. Bloom BS. Human characteristic and school learning. New York: McGraw-Hill Book. 1976.
11. อภิสร จังพานิช, อรชร ศรีไทรล้วน. ผลของการใช้วิธีทัศน์แบบแผนการดูแลผู้ป่วยประจำวันต่อความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยและความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราชิตราชมหาวิทยาลัยราชบุรี 2015;22(1):17-34.